

HE 5/2019 vp

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2019
TOISEKSI LISÄTALOUSARVIOKSI**



Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä oheen liitetyn ehdotuksen toiseksi lisätalousarvioksi vuodelle 2019.

Helsingissä 19 päivänä kesäkuuta 2019

Pääministeri

ANTTI RINNE

Valtiovarainministeri *Mika Lintilä*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan hallituksen esitys vuoden 2019 *toiseksi* lisätalousarvioksi.

Talouden näkymät

Vuonna 2019 Suomen BKT kasvaa 1,6 %. Vaikka näkymät vientimarkkinoilla ja maailmantaloudessa ovat heikentyneet, Suomen vientiteollisuuden näkymät eivät lähiaikoina heikkene merkittävästi. Yksityisten investointien arvioidaan kääntyvän laskuun, mutta julkiset investoinnit jatkavat kasvuaan. Tuotannollisten investointien näkymät ovat valoisa. Kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousu sekä työllisyyden koheneminen. Kotitalouden käytettävissä olevien tulojen kasvu pysyy nopeana. Vuonna 2020 BKT kasvaa 1,2 %. Talouskasvun hidastuminen ja nimellispalkkojen nousu alkavat asteittain heikentää työllisten kasvua.

Työllisyysaste nousee 73,5 prosenttiin vuoteen 2021 mennessä työikäisen väestön edelleen vähentyessä. Talouden kasvu ei kuitenkaan riitä nostamaan työllisyysastetta 75 prosenttiin ilman merkittäviä lisätoimia. Työttömyysasteen laskiessa ja työvoimakapeikkojen lisääntyessä ansiotason nousun arvioidaan lähestyvän lähivuosina 2000-luvun keskimääräistä, noin kolmen prosentin vuosittaista kasvuvauhtia.

Tuloarviot

Ansio- ja pääomatuloveron tuottoarviota korotetaan 234 milj. euroa toteutuneen kehityksen perusteella. Ulkomaille maksetuista osingoista pidätetyn lähdeveron tuotto on kehittynyt aiemmin ennakoitua myönteisemmin. Ansio- ja pääomatuloveron kehitykseen liittyy kuitenkin tavanomaista suurempaa epävarmuutta Verohallinnossa toteutetun järjestelmäuudistuksen sekä Kansallisen tulorekisterin käyttöönoton vuoksi. Muutokset ovat kuluvan vuoden osalta heikentäneet mahdollisuuksia hyödyntää tietoja toteutuneesta kehityksestä.

Korkotulojen lähdeveroa alennetaan 43 milj. eurolla toteutuneen kehityksen perusteella. Talleuksista maksetut korot ovat jääneet aiemmin ennustettua pienemmiksi.

Arvonlisäveron tuottoa korotetaan 167 milj. eurolla toteutuneen kehityksen ja makroennusteen päivittymisen seurauksena.

Autoveroa kertyy 57 milj. euroa aiemmin ennakoitua vähemmän autokaupan jäätyä alkuvuonna aiemmin ennustettua vaimeammaksi.

Suomen Pankin tuloutusta valtiolle korotetaan Pankkivaltuuston 15.3.2019 tekemän päätöksen mukaisesti 43 milj. eurolla aiemmin arvioitua suuremmaksi.

Valtion saamien sakkotulojen arvioidaan jäävän 43,2 milj. euroa aiemmin budjetoitua vähäisemmiksi. Muutoksen taustalla on tieto alkuvuoden kehityksestä sekä Sipilän hallituksen päivä- ja rikesakkojen korottamiseen liittyneen esityksen (HE 1/2016 vp) raukeaminen.

Tasapaino ja valtionvelka

Varsinaisten tulojen 298 milj. euron lisäys ja määrärahojen 162 milj. euron lisäys huomioon ottaen vuoden 2019 toinen lisätalousarvioesitys vähentää valtion nettolainanoton tarvetta 136 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi v. 2019 arvioidaan n. 1,7 mrd. euroa. Valtionvelan määrän vuoden 2019 lopussa arvioidaan olevan n. 107 mrd. euroa, mikä on n. 44 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Budjettitalouden tuloarviot, määrärahat ja tasapaino, milj. euroa

	2018 Tilinpäätös	2019 Hyväksytty talousarvio (TA+LTA)	2019 Hallituksen esitys	2019 Yhteensä
Määrärahat yhteensä (pl. valtionvelan vähentäminen)	55 242	55 578	162	55 740
— Valtionvelan korot (pääluokka 36)	1 150	1 180	-	1 180
Tuloarviot yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	54 884	53 696	298	53 994
— Verotulot	44 373	45 666	298	45 964
— Muut tulot	10 512	8 030	-	8 030
Nettolainanotto ja velanhallinta (mom. 15.03.01)	-986	1 882	-136	1 746
— Nettolainanotto	-879	1 932	-136	1 796
— Velanhallinta	-107	-50	-	-50

Vaalikauden kehys

Kehykseen luettavia menoja ehdotetaan lisättäväksi 162 milj. eurolla. Vuoden 2019 kehysmenojen taso olisi 44 315 milj. euroa.

Kun otetaan huomioon edellisen hallituksen kehysmenot, nykyisen hallituksen lisäbudjettivaraus sekä kehyyksen rakennekorjaukset, on vuoden 2019 menokehys 44 462 milj. euroa. Kuluvan vuoden jakamattomaksi varaukseksi jää 147 milj. euroa.

Kehyyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2019
31.10.77	Oulun meriväylä -hankkeen uudelleenbudjetointi	8,0
32.50.40	Kimolan kanavan kunnostamishankkeen uudelleenbudjetointi	0,8
Yhteensä		8,8

Keskeiset muutokset hallinnoaloittain

Valtioneuvoston kanslia

Uuden hallituksen kokoonpanon johdosta ministereiden määrä nousi 17 ministeristä 19 ministeriin. Samalla varaudutaan poliittisten valtiosihteerien ja erityisavustajien määrän kasvuun. Palkkioperusteita on tarkistettu. Palkkauksiin tarvittavaa määrärahaa ehdotetaan tämän johdosta lisätävän 2,92 milj. eurolla.

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Valtion vuoden 2019 talousarviossa valtiovarainministeriön pääluokassa on momentti 28.70.05 (Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen valmistelun ja toimeenpanon tuki ja ohjaus, siirtomääräraha 3 v). Momentille on koottu edellisen hallituksen valmisteleman maakunta- ja sote-uudistuksen toimeenpanoon liittyviä määrärahoja.

Edellisen hallituksen valmisteleman maakunta- ja sote-uudistuksen rauettua momentin nimeä ja käyttöperusteita ehdotetaan muutettavaksi pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelman linjausten mukaisiksi.

Hallitusohjelmaneuvoituissa linjattiin rauenneeseen maakunta ja sote-uudistukseen budjetoidun, mutta käyttämättä olevan tai valmistelusta palautuvan valmistelumäärärahan käyttöä siten, että määrärahaa voidaan käyttää tietojärjestelmien yhteensovittamiseen, valtakunnalliseen ICT-valmisteluun, tuottavuutta edistäviin toimenpiteisiin ja muuhun sote- ja pelastustoimen kehittämistyön rahoitukseen. Rahoituksesta päätettiin myös osoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiotutkimukseen 4 milj. euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Opetushallituksen toimintamenoihin ehdotetaan lisättäväksi 3,7 milj. euroa viraston toiminnan turvaamiseksi.

Osana osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi -kokonaisuuden kertaluonteisia tulevaisuusinvestointeja ehdotetaan ammatillisen koulutuksen opettajien palkkaamiseen lisäystä 20 milj. euroa.

Paimion parantolan hallinnoinnin ja hoidon järjestämiseen ehdotetaan myönnettäväksi 3 milj. euroa.

Perusväylänpito ja liikennehankkeet

Perusväylänpidon määrärahatasoon osoitetaan 40 milj. euron korotus korjausvelan kasvun hillitsemiseksi.

Hankkeeseen Kouvola—Kotka/Hamina -radan parantaminen ehdotetaan 98 milj. euron valtuutta ja 3 milj. euron määrärahaa. Hankkeella tavoitellaan rautatiekuljetusten kustannustehokkuuden ja välityskyvyn parantamista sekä turvallisen liikennöinnin varmistamista.

Hankkeeseen Iisalmi—Ylivieska -rataosan sähköistys ja Iisalmen kolmioraide ehdotetaan 55 milj. euron valtuutta ja 0,5 milj. euron määrärahaa. Hankkeella tavoitellaan rataosan kuljetusten tehokkuuden parantamista ja laajemmin Kontiomäen ja länsirannikon satamien välisten kuljetusten tehostamista.

Hankkeeseen Joensuun ratapihan parantaminen ehdotetaan 74 milj. euron valtuutta ja 1 milj. euron määrärahaa. Hankkeella tavoitellaan liikenteen palvelutason, liikennöinnin ja matkustajien turvallisuuden parantamista.

Hankkeeseen vt 3 Hämeenkyrön ohitustie ehdotetaan 64 milj. euron valtuutta ja 2,4 milj. euron määrärahaa. Hankkeella tavoitellaan liikenteen ja kuljetusten sujuvuuden ja turvallisuuden parantamista sekä suunnitellun maankäytön mahdollistamista.

Hankkeeseen vt 8 Turku—Pori, Mynämäen ja Luvian ohituskaistat liittyen ehdotetaan 30 milj. euron valtuutta ja määrärahaa. Hankkeella tavoitellaan liikenneturvallisuuden parantamista sekä tasaisen matkanopeuden edistämistä.

Hankkeeseen Helsinki—Tampere pääradan kehittämisen suunnittelu ehdotetaan 11 milj. euron määrärahaa. Pääradan yleissuunnittelun tavoitteena on yhteysvälin Riihimäki—Tampere välityskyvyn parantaminen kaukoliikenteen junavuorojen lisäämiseksi, lähijunaliikenteen kehittämiseksi sekä tavaraliikenteen toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Lisäksi hankkeeseen Oulun meriväylän rakentaminen ehdotetaan yhteensä 27 500 000 euron valtuutta aiemmat sopimukset mukaan lukien.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Kimolan kanava -hankkeen loppuunsaattamiseksi ehdotetaan uudelleenbudjetoitavaksi 814 000 euron määräraha, joka on jäänyt käyttämättä vuodelle 2016 budjetoidusta kolmen vuoden siirtomäärärahasta.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenomomentin perusteluja ehdotetaan laajennettavaksi siten, että määrärahaa saa käyttää myös biopankkien osuuskunnan vuosijäsenmaksun maksamiseen. Ehdotuksella ei ole vaikutusta momentin määrärahatasoon.

Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakuluihin ehdotetaan yhteensä 15 milj. euron määrärahalisäystä. Lisätarve aiheutuu perustoimeentulotuen hakemuskasvulla ja tarpeella palkata vuosilomasijaisia. Kertaluonteisia kustannuksia aiheuttavat myös hallitusohjelmassa päätetty pienten eläkkeiden korottamisen toimeenpano ja toteutus sekä muiden hallitusohjelmassa päätettyjen etuusmuutosten toimeenpano.

Valtion osuuteen yrittäjien eläkelaista johtuvista menoista ehdotetaan 0,2 milj. euron lisämäärärahaa. Tarve aiheutuu vakuutusmaksutulojen arvioitua pienemmästä kertymästä ja vakuutettujen lukumäärän pienentymisestä.

Ympäristöministeriön hallinnonala

Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin ehdotetaan 0,9 milj. euron lisämäärärahaa Vallisaaren vesi- ja viemäritöiden rahoittamiseksi.

Väestöä menettävillä alueilla sijaitsevan ARA-kannan kehittämiseksi Valtion asuntorahastosta myönnettävien purkuavustusten enimmäisvaltuutta ehdotetaan nostettavaksi 2 milj. eurolla. Lisäksi purku- ja rajoitusakordien enimmäisvaltuutta ehdotetaan lisättävän 3 milj. eurolla. Vastaa- vasti erityisryhmien investointiavustuksista vähennettäisiin 5 milj. eurolla.

Eduskunnan vuodelle 2019 hyväksymät määrärahat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hyväksytyt talousarvio (TA+LTA)	Hallituksen esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	124 939 000	-	124 939 000
22. Tasavallan presidentti	20 076 000	-	20 076 000
23. Valtioneuvoston kanslia	268 343 000	2 920 000	271 263 000
24. Ulkoministeriön hallinnonala	1 135 595 000	-	1 135 595 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	978 867 000	-	978 867 000
26. Sisäministeriön hallinnonala	1 504 718 000	10 000	1 504 728 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	3 139 628 000	400 000	3 140 028 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	17 502 549 000	1 340 000	17 503 889 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	6 432 145 000	26 700 000	6 458 845 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 622 716 000	1 017 000	2 623 733 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	2 880 426 000	111 315 000	2 991 741 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	2 539 849 000	1 814 000	2 541 663 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	15 043 452 000	15 200 000	15 058 652 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	204 384 000	900 000	205 284 000
36. Valtionvelan korot	1 180 410 000	-	1 180 410 000
Yhteensä	55 578 097 000	161 616 000	55 739 713 000

Eduskunnan vuodelle 2019 hyväksymät tuloarviot ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

Osasto	Hyväksytty talousarvio (TA+LTA)	Hallituksen esitys	Yhteensä
11. Verot ja veronluonteiset tulot	45 666 025 000	298 000 000	45 964 025 000
12. Sekalaiset tulot	5 861 779 000	-43 200 000	5 818 579 000
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	2 103 367 000	43 000 000	2 146 367 000
15. Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	65 114 000	-	65 114 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	53 696 285 000	297 800 000	53 994 085 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta	1 881 812 000	-136 184 000	1 745 628 000
Yhteensä	55 578 097 000	161 616 000	55 739 713 000

Vuoden 2019 II lisätalousarvio

TULOARVIOT

Osasto 11	€
11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	298 000 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	191 000 000
01. Ansio- ja pääomatuloverot, lisäystä	234 000 000
03. Korkotulojen lähdevero, vähennystä	-43 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	164 000 000
01. Arvonlisävero, lisäystä	164 000 000
10. Muut verot	-57 000 000
03. Autovero, vähennystä	-57 000 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	-43 200 000
39. Muut sekalaiset tulot	-43 200 000
01. Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista, vähennystä	-43 200 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOOUTUKSET	43 000 000
04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta	43 000 000
01. Osuus Suomen Pankin voitosta, lisäystä	43 000 000

Osasto 15

15. LAINAT	-136 184 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	-136 184 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta, vähennystä	-136 184 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:**161 616 000**

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 23		€
23. VALTIONEUVOSTON KANSLIA		2 920 000
01. Hallinto		2 920 000
02. Ministereiden, heidän valtiosihteeriensä ja erityisavustajiensa palkkaukset (arviomääräraha), lisäystä		2 920 000
Pääluokka 24		
24. ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA		—
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö		—
66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)		—
Pääluokka 26		
26. SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA		10 000
01. Hallinto		10 000
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		10 000
40. Maahanmuutto		—
01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		100 000
22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v), vähennystä		-100 000
Pääluokka 27		
27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA		400 000
01. Puolustuspolitiikka ja hallinto		400 000
01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä		400 000

Pääluokka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 340 000
70. Valtionhallinnon kehittäminen	—
05. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden kehittämisen tuki ja ohjaus sekä julkisen hallinnon tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	—
80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	1 340 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha), lisäystä	1 340 000

Pääluokka 29

29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA	26 700 000
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	3 700 000
02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä ...	3 700 000
20. Ammatillinen koulutus	20 000 000
21. Ammatillisen koulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	—
30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha), lisäystä	20 000 000
80. Taide ja kulttuuri	3 000 000
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	3 000 000

Pääluokka 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 017 000
01. Hallinto ja tutkimus	900 000
05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	900 000
20. Maa- ja elintarviketalous	117 000
46. EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	117 000

Pääluokka 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	111 315 000
10. Liikenneverkko	111 315 000
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	40 000 000
36. Valtionavustus raideliikennehankkeiden rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	380 000
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	70 935 000

Pääluokka 32

32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 814 000
01. Hallinto	530 000
40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	530 000
20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka	470 000
44. Kiertotalouden investointi- ja kehittämistuki (siirtomääräraha 3 v), vähennystä	-530 000
95. Tuotonvaihtosopimus- ja suojausmenot (arviomääräraha), lisäystä	1 000 000
50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka	814 000
40. Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	814 000

Pääluokka 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	15 200 000
03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta	—
04. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—

Pääloukka 35

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut	15 000 000
60. Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut (siirtomääräraha 2 v), lisäystä	15 000 000
40. Eläkkeet	200 000
52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha), lisäystä	200 000

Pääloukka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	900 000
10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu	900 000
52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v), lisäystä	900 000
20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen	—
60. Siirto valtion asuntorahastoon	—

Määrärahojen kokonaismäärä:**161 616 000**

TULOARVIOT

Osasto 11 VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 234 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys johtuu pääasiassa ennakoitua suuremmasta lähdeveron kertymästä. Ennusteeseen liittyy tavallista enemmän epävarmuutta Verohallinnossa toteutetun järjestelmäuudistuksen sekä Kansallisen tulorekisterin käyttöönoton vuoksi. Näistä johtuen lisätalousarvioesitystä annettaessa ei ole käytettävissä ennakkotietoja verovuoden 2018 verotuksen valmistumisesta, ja lisäksi tietoja kalenterivuoden 2019 verokertymistä voidaan hyödyntää vain hyvin rajallisesti. Heikko näkyvyys toteutuneeseen kehitykseen voi johtaa korjaukseen momentin kertymäarviossa loppuvuonna.

2019 II lisätalousarvio	234 000 000
2019 I lisätalousarvio	156 000 000
2019 talousarvio	9 939 000 000
2018 tilinpäätös	9 701 120 659
2017 tilinpäätös	9 053 746 530

03. Korkotulojen lähdevero

Momentilta vähennetään 43 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu alkuvuoden ennakoitua pienemmistä kertymätiedoista.

2019 II lisätalousarvio	-43 000 000
2019 talousarvio	84 000 000
2018 tilinpäätös	46 217 276
2017 tilinpäätös	65 542 587

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 164 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu makrotalousennusteen paranemisesta. Myös kertymät ovat kehittyneet jonkin verran odotettua paremmin.

2019 II lisätalousarvio	164 000 000
2019 I lisätalousarvio	-196 000 000
2019 talousarvio	18 796 000 000
2018 tilinpäätös	18 082 248 958
2017 tilinpäätös	17 547 147 195

10. Muut verot

03. Autovero

Momentilta vähennetään 57 000 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys aiheutuu alkuvuoden ennakoitua alemmista kertymätiedoista. Uusien henkilöautojen rekisteröintimäärä on ollut ennustettua pienempi. Talousarviossa uusien henkilöautojen rekisteröintimääräksi ennustettiin 127 000 kappaletta. Päivitetty ennuste on 110 000 autoa. Toisaalta käytettyjen henkilöautojen tuonti on kasvanut, mikä osaltaan vaimentaa kertymäärävion alenemista.

2019 II lisätalousarvio	-57 000 000
2019 talousarvio	959 000 000
2018 tilinpäätös	1 001 100 778
2017 tilinpäätös	977 138 446

Osasto 12 SEKALAISET TULOT

39. Muut sekalaiset tulot

01. Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista

Momentilta vähennetään 43 200 000 euroa.

Selvitysosa: Hallituksen 4.2.2016 antama esitys (HE 1/2016 vp) päivä- ja rikesakkojen korottamiseksi on rauennut. Tämä pienentää arviota sakkotuloista 22,5 milj. eurolla. Lisäksi sakkotulojen toteutunut kehitys on jäänyt aiemmin ennakoitua vähäisemmäksi.

2019 II lisätalousarvio	-43 200 000
2019 talousarvio	173 200 000
2018 tilinpäätös	126 543 835
2017 tilinpäätös	172 941 781

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TU- LOUTUKSET

04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta

01. Osuus Suomen Pankin voitosta

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 43 000 000 euroa.

Selvitysosa: Pankkivaltuusto on vahvistanut Suomen Pankin tilinpäätöksen vuodelta 2018 ja päättänyt johtokunnan esityksestä 15.3.2019, että pankki tulouttaa valtiolle 143 milj. euroa.

2019 II lisätalousarvio	43 000 000
2019 talousarvio	100 000 000
2018 tilinpäätös	104 000 000
2017 tilinpäätös	91 000 000

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentilta vähennetään 136 184 000 euroa.

Selvitysosa: Nimellisarvoiseen nettolainanottoon merkitään vähennystä 136 184 000 euroa, jolloin nimellisarvoisen nettolainanoton määrä on 1 795 628 000 euroa vuonna 2019. Velanhallinnan erät mukaan lukien nettotulojen määrä on 1 745 628 000 euroa vuonna 2019.

Tulot ja menot (milj. euroa)

Tulot	
Nimellisarvoinen nettolainanotto	1 796
Menot	
Emissiotappiot (netto)	-40
Pääomatappiot (netto)	-10
Nettotulot	1 746
2019 II lisätalousarvio	-136 184 000
2019 I lisätalousarvio	226 788 000
2019 talousarvio	1 655 024 000
2018 tilinpäätös	-985 765 656
2017 tilinpäätös	3 083 951 345

MÄÄRÄRAHAT

Päälukka 23 VALTIONEUVOSTON KANSLIA

01. Hallinto

02. Ministereiden, heidän valtiosihteeriensä ja erityisavustajiensa palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 920 000 euroa.

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu ministereiden, valtiosihteerien ja erityisavustajien lukumäärän muutoksista. Momentilta palkattavan henkilöstön määrä on 19 valtioneuvoston jäsentä, enintään 15 valtiosihteeriä ja enintään 70 erityisavustajaa.

2019 II lisätalousarvio	2 920 000
2019 talousarvio	6 510 000
2018 tilinpäätös	6 007 752
2017 tilinpäätös	5 692 692

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuoden 2019 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyösopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2019 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 516 353 000 euroa.

Selvitysosa: Monenkeskisen kehitysyhteistyön myöntö- ja sopimusvaltuuksien 100 000 000 euron lisäys aiheutuu Suomen tuesta Vihreän ilmastorahaston (Green Climate Fund, GCF) lisärahoituskierrokselle.

Vihreän ilmastorahaston päätavoitteena on kehitysmaiden vähähiilisen ja ilmastokestävän kehityksen tukeminen. Rahasto on ilmastopimuksen virallisen rahoitusmekanismin toinen operatiivinen entiteetti Maailmanlaajuisen ympäristörahaston (GEF) tavoin.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 II lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	583 759 000
2018 tilinpäätös	563 441 227
2017 tilinpäätös	528 195 000

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 10 000 euroa.

Lisäksi momentin käyttösuunnitelma muutetaan seuraavaksi:

Käyttösuunnitelma (euroa)

Suomen meripelastusseura	204 000
Ålands Sjöräddningssällskap	11 000
Todistajansuojeluohjelman mukainen sopeutumisavustus	20 000
Yhteensä	235 000

Selvitysosa: Lisämäärärahan tarve aiheutuu todistajansuojeluohjelmasta annetun lain (88/2015) 7 §:n mukaisten sopeutumisavustuksen määrän lisäyksestä ja kohdennetaan käyttösuunnitelman vastaavaan kohtaan.

2019 II lisätalousarvio	10 000
2019 talousarvio	225 000
2018 tilinpäätös	225 000
2017 tilinpäätös	225 000

40. Maahanmuutto

01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 26.40.22 ja aiheutuu tilapäisen maaahanmuuttaja paluuasiantuntijan sijoittamisesta Irakiin.

26.40

25

2019 II lisätalousarvio	100 000
2019 I lisätalousarvio	5 063 000
2019 talousarvio	28 611 000
2018 tilinpäätös	49 750 000
2017 tilinpäätös	57 850 000

22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 100 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 26.40.01.

2019 II lisätalousarvio	-100 000
2019 talousarvio	4 830 000
2018 tilinpäätös	3 800 000
2017 tilinpäätös	8 800 000

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Puolustuspolitiikka ja hallinto

01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 400 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetun lain (470/2019) toimeenpanon valmistelusta. Valvontaa ja lupamenettelyä varten rakennetaan sähköisen asioinnin ympäristö.

2019 II lisätalousarvio	400 000
2019 talousarvio	15 612 000
2018 tilinpäätös	14 283 000
2017 tilinpäätös	14 710 000

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

70. Valtionhallinnon kehittäminen

05. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluiden kehittämisen tuki ja ohjaus sekä julkisen hallinnon tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perustelut muutetaan seuraaviksi siten, että määrärahaa saa käyttää:

- 1) hallitusohjelman mukaisten tuottavuustoimenpiteiden valmisteluun ja toteutukseen
- 2) sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistamiseen ja siihen liittyvien valtakunnallisten kehittämis- ja kokeiluhankkeiden menojen maksamiseen
- 3) avustusten maksamiseen kunnille ja kuntayhtymille sekä muille yhteisöille toiminnan tehostamiseen ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastuspalveluiden uudistamista tukeviin hankkeisiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiotutkimukseen varataan 4 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös henkilöstön palkkaamiseen.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään hallitusohjelman mukaisiin sosiaali- ja terveystaloudellisiin sekä pelastustointia koskeviin uudistamisen johto-, ohjaus- ja koordinaatiotehtäviin. Määrärahaa käytetään tietojärjestelmien yhteensovittamiseen, valtakunnalliseen ICT-valmisteluun ja muuhun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kehittämistyön rahoitukseen.

Määrärahaa käytetään myös julkisen hallinnon tuottavuuden edistämiseen liittyviin kehittämissankkeisiin, kuten tila-asioiden ja hankintojen tehostamiseen, paikkariippumattomuuden ja palveluverkon kehittämiseen.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

Momentin nimike on muutettu.

2019 II lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	211 015 000
2018 tilinpäätös	198 970 000
2017 tilinpäätös	53 300 000

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 340 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) perusteena olevien valtion vuoden 2019 talousarviossa arvioitujen tulojen määrän muutoksesta.

2019 II lisätalousarvio	1 340 000
2019 I lisätalousarvio	-648 000
2019 talousarvio	242 282 000
2018 tilinpäätös	244 648 862
2017 tilinpäätös	233 616 482

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 700 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu viraston toiminnan ja tehtävien turvaamisesta.

2019 II lisätalousarvio	3 700 000
2019 I lisätalousarvio	500 000
2019 talousarvio	60 633 000
2018 tilinpäätös	68 724 000
2017 tilinpäätös	60 205 000

20. Ammatillinen koulutus

21. Ammatillisen koulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää enintään kahdeksaa henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Henkilötyövuosien muutos aiheutuu reformin toimeenpanoon liittyvien tehtävien hoitamisesta.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 II lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	26 579 000
2018 tilinpäätös	26 737 000
2017 tilinpäätös	10 511 000

30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 20 000 000 euroa.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää 797 224 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus- ja suoritusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 824 000 euroa uudistettavan opetusmetsiä koskevan sopimusmallin pilotointia koskeviin menoihin ja avustuksiin.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu perusrahoituksen lisäämisestä ammatillisen koulutuksen järjestäjille opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen.

Perustelujen täydennys aiheutuu opetusmetsämallin pilotointia koskevan määrärahan käytön mahdollistamisesta.

2019 II lisätalousarvio	20 000 000
2019 talousarvio	806 191 000
2018 tilinpäätös	799 116 282
2017 tilinpäätös	716 534 669

80. Taide ja kulttuuri

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 3 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen Paimion parantolan hallinnoinnin ja hoidon järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin edellyttäen, että Paimion parantolan hallinnointia varten perustetaan säätiö, jolle Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri luovuttaa Paimion parantolan kiinteistön ja irtaimiston korvauksetta.

Selvitysosa: Lisämääräraha on kertaluonteinen. Tarkoituksena on, että määrärahasta 500 000 euroa käytetään hallinnointia varten perustettavan säätiön peruspääoman maksamiseen ja enintään 2 500 000 euron avustuksen myöntämiseen säätiön hallinto-, suunnittelu- ja korjauskustannuksiin.

2019 II lisätalousarvio	3 000 000
2019 talousarvio	1 370 000
2018 tilinpäätös	9 380 000
2017 tilinpäätös	8 293 000

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSHALLINNON ALUE

01. Hallinto ja tutkimus

05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 900 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Luonnonvarakeskuksen Savonlinnan toimipisteen teknologia- ja tutkimustoiminnan vaikuttavuuden edistämisestä sekä yhteistyön lisäämisen mahdollistamisesta alueen elinkeinoelämän kanssa.

2019 II lisätalousarvio	900 000
2019 talousarvio	73 155 000
2018 tilinpäätös	70 570 000
2017 tilinpäätös	72 401 000

20. Maa- ja elintarviketalous

46. EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 117 000 euroa.

Vuoden 2017 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 2 200 000 euroa.

Selvitysosa: Vuonna 2019 otetaan käyttöön uusi EU:n osittain rahoittama mehiläishoitotuki (aiemmin hunajan tuotannon ja markkinoinnin edistäminen) 1.8.2019 lukien. Määrärahan 117 000 euron lisäyksellä katetaan 1.8.—31.12.2019 Suomen mehiläishoito-ohjelmasta aiheutuvia kuluja, joiden EU:n rahoitusosuus on 50 %.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	TA 2019 yhteensä	Lisätalous- arvioesitys	Yhteensä	mistä EU:n osuus
Menekinedistäminen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulko- puolella (EU 1144/2014)	2 200 000		2 200 000	2 200 000
Hunajan tuotannon ja markkinoinnin edistäminen (EU 1308/2013)	205 000	117 000	322 000	161 000
Tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmat (EU 1308/2013)	2 800 000		2 800 000	2 800 000
Koulujakelujärjestelmä (EU 1308/2013)	5 430 000		5 430 000	5 430 000
— josta kouluvuoden 2019/2020 koulujakelujärjestelmä	4 930 000		4 930 000	4 930 000
— josta liitännäistoimenpiteet	500 000		500 000	500 000
Yhteensä	10 635 000	117 000	10 752 000	10 591 000

Samalla vuoden 2017 talousarviossa EU:n osarahoittamaan ruokaketjun kehittämiseen osoitetusta määrärahasta peruutetaan yhteensä 2 200 000 euroa, josta EU-osuutta on 100 %. Määrärahaa ei ole pystytty käyttämään täysimääräisesti, koska EU-rahoitteisia tiedotus- ja menekinedistämishjelmia ei ole tullut odotusten mukaisesti.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2019 II lisätalousarvio	117 000
2019 talousarvio	10 635 000
2018 tilinpäätös	5 705 000
2017 tilinpäätös	5 105 000

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 40 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan lisäys osoitetaan liikenneverkon korjausvelan vähentämiseen.

2019 II lisätalousarvio	40 000 000
2019 talousarvio	1 065 361 000
2018 tilinpäätös	1 468 490 000
2017 tilinpäätös	1 271 800 000

36. Valtionavustus raideliikennehankkeiden rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 380 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Tampereen raitiotien 1. vaiheen valtionavustuksen ajoitusmuutoksesta.

2019 II lisätalousarvio	380 000
2019 talousarvio	25 100 000
2018 tilinpäätös	16 100 000
2017 tilinpäätös	—

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 70 935 000 euroa.

Valtuus

Momentin perusteluja täydennetään siten, että Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia

1) hankkeeseen Kouvola—Kotka/Hamina -radan parantaminen liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 98 000 000 euroa

2) hankkeeseen Iisalmi—Ylivieska -rataosan sähköistys ja Iisalmen kolmioraide liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 55 000 000 euroa

3) hankkeeseen Joensuun ratapihan parantaminen liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 74 000 000 euroa

4) hankkeeseen vt 3 Hämeenkyrön ohitustie liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 64 000 000 euroa

5) hankkeeseen vt 8 Turku—Pori, Mynämäen ja Luvian ohituskaistat liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 30 000 000 euroa

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia hankkeeseen Oulun meriväylän rakentaminen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja aiemmat sopimukset mukaan lukien enintään 27 500 000 euroa.

Vuoden 2017 ensimmäisessä lisätalousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutetaan 8 035 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 3 000 000 euroa aiheutuu Kouvola—Kotka/Hamina -hankkeen, 500 000 euroa Ylivieska—Iisalmi -rataosan sähköistys -hankkeen, 1 000 000 euroa Joensuun ratapihan parantaminen -hankkeen, 2 400 000 vt 3 Hämeenkyrön ohitustie -hankkeen ja 30 000 000 euroa vt 8 Turku—Pori -hankkeen valtuuden käytöstä, 11 000 000 euroa Helsinki—Tampere -pääradan kehittämisen suunnittelusta sekä 23 035 000 euroa Oulun meriväylän rakentamisen lisärahoituksesta, jossa 15 000 000 euroa on lisäystä ja 8 035 000 euroa peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia.

Uusien hankkeiden perusteluina esitetään:

Kouvola—Kotka/Hamina -radan parantaminen

Hankkeen tavoitteena on parantaa rautatiekuljetusten kustannustehokkuutta ja välityskykyä sekä varmistaa turvallinen liikennöinti. Hankkeessa peruskorjataan rataa, tehdään pehmeikkö-, silta- ja rumpukorjauksia sekä uusitaan turvalaitteita. Lisäksi laajennetaan Kotolahden ratapihaa ja parannetaan välityskykyä mm. kohtausraiteilla.

Hankkeen kustannusarvio on 98,0 milj. euroa.

Ylivieska—Iisalmi -rataosan sähköistys ja Iisalmen kolmioraide

Hankkeen tavoitteena on rataosan kuljetusten tehokkuuden parantaminen ja laajemmin Kontiomäen ja länsirannikon satamien välisten kuljetusten tehostaminen. Ylivieska—Iisalmi ja Siilinjärvi—Ruokosuo välit sähköistetään, tehdään turvalaitemuutoksia ja rakennetaan Iisalmen kolmioraide.

Hankkeen kustannusarvio on 55,0 milj. euroa.

Joensuun ratapihan parantaminen

Hankkeen tavoitteena on liikenteen palvelutason parantaminen sekä liikennöinnin ja matkustajien turvallisuuden parantaminen. Hankkeessa nykyiset liikenteenohjaus- ja turvalaitteet korvataan nykyaikaisella järjestelmällä. Samalla ratatekninen rakenne uusitaan nykyliikennettä palvelevaksi ja toimivaksi, laitureita korotetaan ja rakennetaan silta välilaiturille.

Hankkeen kustannusarvio on 77,0 milj. euroa (MAKU 130, 2010=100), josta valtion osuus on 74,0 milj. euroa ja Joensuun kaupungin 3,0 milj. euroa.

Vt 3 Hämeenkyrön ohitustie

Hankkeen tavoitteena on liikenteen ja kuljetusten sujuvuuden ja turvallisuuden parantaminen sekä suunnitellun maankäytön mahdollistaminen. Hankkeessa rakennetaan kapea keskikaiteellinen nelikaistainen ohikulkutie, eritasoliittymiä, kevyen liikenteen järjestelyjä sekä muita tiejärjestelyjä. Lisäksi rakennetaan mm. uusi riistasilta ja meluntorjuntarakenteita.

Hankkeen kustannusarvio on 65,4 milj. euroa (MAKU 130, 2010=100), josta valtion osuus on 64 milj. euroa. Hankkeen H/K-suhde on 1,37.

Vt 8 Turku—Pori ohituskaistojen täydentäminen

Hankkeen tavoitteena on liikenneturvallisuuden parantaminen sekä tasaisen matkanopeuden edistäminen. Hankkeessa rakennetaan ohituskaistapari Eurajoen ja Luvian välille sekä Laitilan eteläpuolelle. Lisäksi täydennetään Mynämäen pohjoispuolen ohituskaistoja keskikaiteella, porrastetaan liittymiä ja tehdään pohjavesisuojausjauksia.

Hankkeen kustannusarvio on 30 milj. euroa ja yhteysvälin vt 8 H/K-suhde on 1,32.

Helsinki—Tampere -pääradan kehittämisen suunnittelu

Helsinki—Tampere -pääradan toimivuuden kannalta Riihimäki—Tampere -rataosalla on keskeinen merkitys koko rataverkon toimivuuden kannalta. Rata kuuluu TEN-T -verkon ydinverkkoon. Pääradan yleissuunnittelun tavoitteena on yhteysvälin Riihimäki—Tampere välityskyvyn parantaminen kaukoliikenteen junavuorojen lisäämiseksi, lähijunaliikenteen kehittämiseksi sekä tavaraliikenteen toimintaedellytysten turvaamiseksi. Välille Jokela—Riihimäki tehtävän yleissuunnitelman kustannusarvio on 1,5 milj. euroa ja suunnittelu tähtää välille rakennettavien lisäraiteiden toteuttamiseen. Riihimäen ja Tampereen välille tehtävien ohituspaikkojen suunnittelun kustannusarvio on 1,5 milj. euroa. Yhteysvälin kolmannen raiteen yleissuunnitelma ja ympäristövaikutusten arviointi perustuvat Liikenneviraston vuosina 2017—2018 tekemään tarveselvitykseen. Suunnittelun kustannusarvio on 8 milj. euroa.

Aikaisemmin päätetyn hankkeen valtuuden tarkistus:

Oulun meriväylä

Hankkeelle on myönnetty 12,5 milj. euron määräraha vuoden 2017 ensimmäisessä lisätalousarviossa. Hankkeelle ehdotetaan 15 milj. euron valtuuden korotusta ja määrärahan lisäystä sekä vuoden 2019 lopussa vanhenevien määrärahojen uusimista, määrältään 8 035 000 euroa. Valtuuskorotus johtuu hankkeen asennuskaluston oletettua huomattavasti kalliimmasta hinnasta. Vanheneva määräraha johtuu toistaiseksi toteutumattomasta asennusurakasta.

Määrärahan peruuttaminen on otettu huomioon momentin 12.39.04 tuloarviossa.

2019 II lisätalousarvio	70 935 000
2019 talousarvio	298 150 000
2018 tilinpäätös	363 850 000
2017 tilinpäätös	308 100 000

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

40. Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 530 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys on siirtoa momentilta 32.20.44 kiertotalouden kehittämishankkeisiin.

2019 II lisätalousarvio	530 000
2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	5 171 000
2018 tilinpäätös	18 651 000
2017 tilinpäätös	14 143 000

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

44. Kiertotalouden investointi- ja kehittämistuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentilta vähennetään 530 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys on siirtoa momentille 32.01.40 kiertotalouden kehittämishankkeisiin.

2019 II lisätalousarvio	-530 000
2019 talousarvio	2 530 000
2018 tilinpäätös	2 000 000

95. Tuotonvaihtosopimus- ja suojausmenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu korkotason laskusta.

2019 II lisätalousarvio	1 000 000
2019 talousarvio	3 200 000

50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka*40. Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 814 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös Kimolan kanavan kunnostamiseen.

Selvitysosa: Lisämääräraha on tarkoitettu käyttämään Kimolan kanava -hankkeen loppuunsaattamiseen. Vuodelle 2016 budjetoidusta kolmen vuoden siirtomäärärahasta Kimolan kanava -hankeseen jäi käyttämättä 814 000 euroa.

2019 II lisätalousarvio	814 000
2019 talousarvio	3 300 000
2018 tilinpäätös	17 708 000
2017 tilinpäätös	16 987 000

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

04. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saa käyttää myös biopankkien osuuskunnan osuuden merkintään ja vuosijäsenmaksuihin.

Selvitysosa: Perustelujen täydennys liittyy tarpeeseen käyttää määrärahaa myös biopankkien osuuskunnan osuuden merkintään ja vuosijäsenmaksuihin.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 II lisätalousarvio	—
2019 I lisätalousarvio	250 000
2019 talousarvio	53 708 000
2018 tilinpäätös	53 252 000
2017 tilinpäätös	49 622 000

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut

60. Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 15 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäyksestä 4 900 000 euroa aiheutuu perustoimeentulotuen hakemusmäärien kasvusta ja 4 600 000 euroa vuosilomasijaisten palkkaamisesta. Lisäyksestä 5 500 000 euroa aiheutuu hallitusohjelman mukaisista päätöksistä korottaa pieniä eläkkeitä ja muiden päätettyjen etuusmuutosten toimeenpanosta.

2019 II lisätalousarvio	15 000 000
2019 talousarvio	377 760 000
2018 tilinpäätös	329 741 000
2017 tilinpäätös	331 747 000

40. Eläkkeet

52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 200 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu vakuutusmaksutulojen pienenemisestä ja vakuutettujen määrän vähenemisestä.

2019 II lisätalousarvio	200 000
2019 talousarvio	292 100 000
2018 tilinpäätös	252 951 272
2017 tilinpäätös	192 849 154

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään lisäystä 900 000 euroa.

Selvitysosa: Helsinki Biennalen myötä Helsingin kaupunki on nopeuttanut Vallisaaren vesi- ja viemäriverkoston rakentamisaikataulua, ja äskettäin tehdyn päätöksen mukaan Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) rakentaa vesi- ja viemäriverkoston Vallisaaren rantaan saakka jo syksyllä 2019. Helsingin ja HSY:n osuus kokonaisurakasta (vesi- ja viemäri Vallisaaren ja mantereen välillä) on n. 4,0 milj. euroa, Metsähallituksen luontopalvelujen osuus (vesi- ja viemäriyöt itse Vallisaaressa) on n. 1,45 milj. euroa. Luontopalvelut on koontanut eri lähteistä omaa maksuosuuttaan varten n. 0,55 milj. euroa, mutta koko vesi- ja viemäriurakan itse Vallisaarta koskevan osan toteuttamiseksi Luontopalvelujen tarvitsema akuutti rahoitustarve on 0,9 milj. euroa. Hankkeen aikaistumisen johdosta määrärahan lisäys vuodelle 2019 huomioitaisiin valmisteltaessa vuoden 2020 talousarvioesitystä Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien osalta.

2019 II lisätalousarvio	900 000
2019 talousarvio	35 369 000
2018 tilinpäätös	34 760 000
2017 tilinpäätös	29 656 000

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Lykkäykset, velkajärjestelyt ja akordit

Momentin perusteluja muutetaan siten, että purettaessa pysyvästi tyhjilleen jääneitä aravavuokrataloja väestöltään vähenevillä alueilla tai, mikäli on välttämätöntä suurempien luottotappioiden estämiseksi asuntotarpeeltaan supistuvilla alueilla, saa vuonna 2019 valtion vastuulle aravarajoituslain (1190/1993) 17 a §:n ja 16 a §:n mukaisesti jättää aravalainapääomia yhteensä enintään 8 000 000 euroa, kuitenkin siten, että aravarajoituslain 16 a §:n mukaisten rajoitusakordien määrä on yhteensä enintään 3 000 000 euroa.

Avustukset

Momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2019 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää avustuksia erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain (1281/2004) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 105 000 000 euroa.

Lisäksi momentin perusteluja muutetaan siten, että vuonna 2019 saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain nojalla myöntää asuntojen purkuavustuksia yhteensä enintään 5 000 000 euroa siten kuin aravavuokratalojen purkamiskustannuksiin myönnettävästä avustuksesta annetulla valtioneuvoston asetuksella (79/2006) on tarkemmin säädetty.

Selvitysosa: Kasvukeskusten ulkopuolella väestöä menettävillä alueilla valtion tukemien vuokra-asuntojen vajaakäyttö on lisääntynyt. Purkuakordeja ja rajoitusakordeja koskevien hakeusten määrä on ollut vuonna 2019 suuri, eikä akordeihin määrätty 5 000 000 euron valtuus riitä tarvittavien akordien toteuttamiseen. Akordit ehkäisevät etenkin väestöltään vähenevillä alueilla valtion tukemien vuokra-taloyhteisöjen taloudellisia vaikeuksia ja mahdollistavat kiinteistökan- nan kehittämisen kysyntää vastaavaksi. Purkuavustusten tarve on kasvanut eikä 3 000 000 euron valtuus ole enää riittävä. Purkuavustukset parantavat osaltaan väestötappioalueilla sijaitsevien vuokrataloyhteisöjen mahdollisuuksia kehittää kiinteistökantaansa ja jatkaa toimintaansa.

Erityisryhmien investointiavustuksista voidaan vähentää 5 000 000 euroa.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2019 II lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	—
2018 tilinpäätös	—
2017 tilinpäätös	—